Ч. 197 (11.450). Львів, вівторок 4. вересня 1928. Оплачено готівкою. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: М. січно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29.41.
» Друкарні: 29.26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Нарід і церква.

Львів, 3. вересня 1928.

В житті кожного народу церква, себ-то сума її морального скарбу і впливу та організаційних засобів, грає першорядну ролю. В тому короткому означенні замикаємо весь багатовидний розмір і суть значіння церкви.

Крім морально-регулюючого чинника, крім скарбу етики, церква конденсує в собі великі вартости культурні, надбання історичні, здобутки традиції. Будучи по суті інституцією консервативною, церква не лише зберігає й культивує традиції даного народу, але й чужі традиції, якщо вона на протязі довшого часу находилася під чужими впливами. В першому випадку маємо до діла з тісним обєднанням церкви і нації, як це діється нпр. у англійців або поляків, в другому випадку зустрічаємо розєднання, боротьбу, зменшення значіння церкви й моральне ослаблення серед громадянства.

Православна церква на Україні царського зразка, будучи експонентом чужих впливів, а тільки в невеличкому розмірі культивуючи українські традиції, мусіла постійно втрачати на свому значінні в користь сектанства і взагалі затрачувати свій вплив серед населення. Початки відродження православної церкви на Україні бачимо аж в останніх часах, коли в незвичайно тяжких і складних умовах розпочала свою діяльність українська автокефальна церква.

Інакше мається справа на північно-українських землях, що найшлися після війни в межах Польщі. Вона з одного боку — як по своїй внутрішній суті, так і по складі єрархії — зберігла старий дух російської православної церкви, а з другого боку підпала під вплив нової, польської адміністрації, яка від десяти літ на місці православної Росії намагається в церкві поставити католицьку Польщу. Крім цих двох чинників: польського адміністраційно-державного і російсько-єрархічного і русифікаційно-політичного, заступленого вищою церковною владою і зрусифікованим духовенством та останками російської бюрократії і частини замотеличеної „церковщиною" маси, — є ще трегій чинник і то найважніший: нарід.

Ці три чинники натискають на православну церкву, намагаючись зберігти або поширити свій вплив у ній, стараючись перетворити її в інструмент своєї політики в найширшому розумінні цього слова. І так: росіяни змагають до збереження своїх впливів у церкві, до закріплення їх, до перетворення церкви в заборолo своєї обєдинительної політики. Поляки, користуючись відірваністю тієї церкви від решти православного світа з одного боку і відчуження від народньої маси з другого, стараються з неї витворити інструмент своєї „уніфікаційної" політики. Вкінці до голосу приходить маса, яка теж устами своїх представників виставляє свої домагання. Православна маса в Польщі є в 70 проц. українською, в 20 проц. білоруською, а в 10 проц. російською або зрусифікованою. Зовсім природно, що в добі відродженого національного почування, в добі широких національних рухів, в добі виповнювання національности реальним змістом та українська маса домагається, щоби зміст православної церкви на українській національній території був українським змістом, щоби церква була заборолом українських культурних цінностей, щоби вона була культиватором української традиції. Тільки тоді може наступити обєднання церкви з народом, тільки тоді може поглибитися її моральне післанництво серед народу, тільки тоді може зрости її вплив.

Православна церква в Польщі, настільки її виразником будемо вважати церковну єрархію, виявляє повне незрозуміння сучасного моменту. Від кількох літ кидається вона від одної крайности до другої, затрачуючи авторітет, значіння і причиняючись до погребання церкви — як морального чинника. Дотеперішніх втрат православної церкви в користь римо-католицтва і католицтва „східного обряду" не зрівноважать дешевенькі і безперспективні успіхи з „поширенням православя" на Лемківщині. Церковна єрархія православної церкви зі слабо характерним митр. Діонізієм на чолі здатна тільки до вічно змінчивих компромісів. Поминаючи коротенький „українізаційний" період з кремінецької доби еп. Діонізія, період, грунтовно затертий опісля здвоєною русифікацією, бачимо у церковної єрархії тільки змагання догоджувати старому російському впливові і новому польському. Нарід, маса, українські вірні, що є головним й основним складником церкви, є поза межами дбайливости церковної єрархії.

Ця атрофія дійсности довела до різкої боротьби між церковною єрархією і духовенством з одного боку й українським громадянством з другого. Зайвим було би пригадувати періпетії тієї боротьби і робити підрахунок її наслідків.

Фактом є, що в останньому часі зайшли події, які зробили надії на можливість конкордату (згоди) між церковною єрархією й українським громадянством, а які мали довести до частинного заспокоєння українських домагань в церковній ділянці. Дня 1. липня відбулася у Варшаві нарада між митр. Діонізієм й українськими церковними діячами, якої висліди сконкретизовано в таких точках: 1) митрополит видасть відозву в справі українізації богослужень в тих місцевостях, де того вимагатимуть парафіяни, 2) митрополит видасть інструкцію духовенству в справі полагоджування конфліктів між сторонниками церковно-славянщини, себ-то дальшої русифікації, і прихильниками українізації богослужень, 3) митрополит перенесе розполітикованих російських протоєреїв з українських територій, 4) митрополит покличе до митроп. ради, зложеної досі з російського духовенства й „істинно-русскіх представітелей" сімох представників українського громадянства і трьох старших священиків та 5) митрополит обсадить три вікарні епископські катедри українськими кандидатами.

Здійснення отсих постанов мало бути вступом до налаждання тісного звязку між церковною єрархією й українським громадянством та закріплення впливів правосл. церкви на українській території під Польщею. Ці скромні точки, на які погодилися українські представники, не викликали захоплення серед українського громадянства. Але й вони вже вивели з рівноваги „істинно-русских", які почали мобілізацію всіх темних сил проти згаданої умови. Також й реалізація умов почала затягатися в безконечність. Вкінці появилася 1. серпня відозва в справі українізації богослужень, але без супровідних пояснень. Не видано теж практичних інструкцій в справі можливих конфліктів, чим зведено до зера саму відозву. Перенесення протоєреїв визнано несвоєчасним, а до митроп. ради вправді покликано представників українського громадянства, поминаючи представників українського духовенства, але одночасно й покликано цілу президію РНО і представників галицьких москвофілів.

В такому складі в днях 22—24. серпня відбулася сесія митроп. ради. Вже підчас засідання „істинно-русскі" почали тероризувати митрополію. У Варшаві явилася делеґація від „Волині, Полісся і Ґаліції" під проводом рнофця Комаревича, яка домагалася приняти в склад ради її провідника, погрожуючи інтервенцією міністерства освіти. Митр. Діонізій уступив перед натиском своїх конңаціоналів, які вже день перед тим внесли скаргу до міністерства. Коли „істинно-русским" вдалося одно, то чому не малоб удатися друге. На випадок здійснювання українізації ця горстка покидьків царослави загрозила відкликом до всіх закордонних автокефальних церков і відкликом до опінії всього світа через Лігу Націй.

І слабо характерний митрополит знову подався, запукався, став на чвертьлорові, скорившись перед терором рновців.

Але на тому не виграє, тільки втратить православна церква. Дальше її відчуження від народу зведе її на манівці, ослабить її, зробить її податною на всі чужинні експерименти політичного характеру, зведе її на ні-що як моральний чинник, перетворюючи українську територію під Польщею в „дикі поля" під багатьома оглядами.

Церква без опори на тверду скелю народнього масиву є церквою мертвою, є організацією чужою. Тому імперативом сучасного моменту є довести до спільного обєднання між церквою і народом в обопільному інтересі.

Виробнича конференція робітників української металюрґії.

В червні й липні відбулася у Харкові виробнича конференція робітників української металюрґії. На цій конференції голова управи союзного тресту „Південсталь" Бірман дав характеристику питомої ваги української металюрґії в народньому господарстві Союзу. Південсталь дає 3/4 всього виробу чавуну та більше половини сталі всієї металевої продукції Союза. Але темп розвитку української металюрґії дуже відстає від зросту цілого господарства. Минулого року вся радянська промисловість перевищила передвоєнний рівень на 8 проц., біжучого року має перевищити його на 25 проц., а Південсталь минулого року досягла 83 проц. передвоєнного рівня, й лише біжучого року має досягти 100 проц. Цим пояснюється той голод на металеві товари, який відчувається як у цілому Союзі, так спеціяльно на Україні. Щоби поширити темп виробництва металюрґії, треба поширити капітальне будівництво, будувати нові заводи, цехи, печі, поширити заводський транспорт, електрифікацію, житлобудівництво і т. д.

За пять років у металюрґію вложено 150.000.000 карбованців. Останніми роками все більші суми йдуть на нове будівництво. Одначе розвиток металюрґії все ж таки відбувається повільно, і його не можна уважати за нормальний. На думку Бірмана є три причини, що перешкоджують нормальному й швидкому зростові металюрґії: недостача коштів для капітального будівництва, загальна некультурність і непідготованість до великого капітального будівництва і наречті брак плановости в роботі.

У біжучому господарському році Південсталь може витратити 110,000,000 карбованців, в тому числі 93,000,000 карбованців на капітальні роботи і 17,000,000 карб. на нові заводи. 30,000,000 карб. призначено на імпортне устаткування, 16 міліонів на ремонт, 13—15 міліонів на техніку безпеки й житлобудівництво. На нове будівництво залишається 13 міліонів карбованців. Цеї суми не вистарчає для продовження тих робіт, які розпочато в 1926-27 році. Через це на деяких заводах за недостачею кредитів довелося припинити капітальні роботи, в наслідок цього не використано імпортного устаткування, яке лежить нерухомо по складах.

Тепер іде попереднє обговорення контрольних цифр металюрґії на 1928-29 рік. Щоби вести форсованим темпом будівництво, треба витратити 120 міліонів карбованців для теперішніх заводів, 46 міліонів карбованців на будівництво нових заводів і 29 міліонів карбованців для копалень. Доперва ці витрати позволять Південсталі продовжувати розпочаті великі роботи. А всього, протягом найближчих пяти років Південсталь потрібує коло 1 міліярда карбованців. Одним з дуже важних завдань, яке стоїть перед Південсталею, є прискорення будівництва. За кордоном будова мартенівської печі вимагає 5—6 місяців, максимально 1 рік, а на Україні ця будова тягнеться два роки.

Після доповіді голови управи Південсталі конференція заслухала співдоповідь представника Всеукраїнського Комітету металістів Сєднєва в справах капітального будівництва на підприємствах Південсталі. Ця доповідь цікава тим, що вона викриває цілий ряд хиб у теперішній роботі тресту. Головна причина хиб у капітальному будівництві — це хиби планування та проєктування. Наприклад в 1925-26 році плани змінялися шість разів, в 1926-27 році вони мінялися [illegible] рази, а в біжучому році заводу пять разів. Таке [illegible] не тільки

вводівас з переведенням капітальних робіт, але зриває взагалі всю роботу щодо відбудування металюргії. „Це приводить до того, що ми вкладаємо у величезні роботи міліони карбованців, а потім примушені припинити їх. Цим ми підвищуємо кошти будівництва, і з цього виходять великі страти. Хто винен у тому, що досі затримується праця керченського заводу й що сума асигнувань на відбудування заводу зросла з 18 міліонів карбованців за пляном до 50 міліонів карбованців. Само правління Південсталі мусить визнати, що завод почали будувати без будь-якого технічного знання, без досвіду. Таке становище маємо також з маріупольським заводом: на будівництво мали витратити 6.500.000 карбованців, а тепер виходить 25 міліонів, та може й ними ще не обійдеться. Може хоч тепер покращало будівництво? І на ц сама Південсталь, не червоніючи, відповідає: „проєкти ще не готові, кошторисів ще не уточнено, шкоку робіт закінчать лише в 1929 році. Це безладдя, це марнотравство".

У своїх промовах делегати від робітників найбільше спинялися на основних хибах капітального будівництва і виступали проти твердження голови управи Південсталі, який усе покликувався на обективні умови. Делегати подали факти про безплановість, негосподарність та головотяпство в капітальному будівництві на підприємствах Південсталі й доказували, що значна частка вини в хибах, які спостерігаються, припадає на трест.

Наприклад, старі фундаменти на заводі імени Лібкнехта стояли по 5—6 років, а нові не витримують навіть сімох місяців. На стації Бальфурівка витратили понад 1,5 міліона карбованців. Гадали, що збільшиться продукційність праці, і що ці капітальні витрати поліпшать стан виробництва. Але гроші витратили, а жадної користи з цього нема. Збудували капітальні стіни на паровозне депо, а потім мусіли зруйнувати їх, бо будували не так, як слід. І це все за „обективними умовами". На заводі імени Петровського одержали вагівниці, які брешуть ні більше, ні меньше, як на дві тони. Турбіну на цьому заводі два роки приймали, три роки встановлювали а тепер 65 раз ремонтують. На вагонно-будівельному заводі в Камінці витрачено на дурно 1,5 міліона карбованців. План кредитування капітальних робіт на заводі імени Лібкнехта міняли 9 разів. Роботи провадили „на око" і лише тепер почали складати плян. Будівництво дуже лихе, бо „нам надсилають замісць матеріялів усякі помилки, або часто густо те, чого нам зовсім не треба".

Дуже зле стоїть справа на підприємствах Південсталі щодо техніки безпеки. Доповідач управи Південсталі, Левін каже, що число нещасливих випадків з робітниками не лише не зменшилося, а навіть за останні два роки збільшилося: на 1000 робітників було 18,5 нещасливих випадків. Минулого року Південсталь асигнувала на охорону праці 1,867.000 карбованців. Одначе наслідки мало ефективні, бо більшість цих коштів витрачено на збудування лазень, вентиляції та інші заходи, а на техніку безпеки пішло тільки 5 проц. І в біжучому році стан не кращий; правда, асигновано вже 2,650.000 карбованців, з того на техніку безпеки 37 проц., але за перше півріччя використано тільки 21 проц. кредитів. Основна причина невикористання кредитів полягає у спізненому затвердженні кредитів у центрі. Одначе представник Наркомпраці Синебрюхов та Всеукраїнського Комітету металістів Опищенко дуже гостро критикували цей доклад управи Південсталі. Вони доводили, що число нещасливих випадків протягом року виносить 259 на тисячу робітників, а по відомостям асекураційних органів доходить навіть до 400. Цифри подані управою відносяться лише до одного місяця.

Конференція ухвалила резолюцію, що трест і управи заводів мають пильніше прислухуватися до голосу робітництва. Чи це що поможе, це вже інша річ.

Троцькізм ще жиє.

Лист Троцького до VI. конгресу Комінтерну. — Полеміка з його тезами.

Троцький давно вже жие на засланні. Всі майже давні його опозиційні товариші покаялися і відреклися від своїх „помилок". А сам Троцький незломний і далі стоїть на тому становищі, яке спричинило його заслання. Що більше він стоїть і тепер у близькому контакті зі своїми політичними однодумцями та часто з ними переписується. По конгресу Комінтерну, що відбувається тепер у Москві, написав він листа, в якому схарактеризував теперішне положення в СРСР такими ядерними словами:

„Ми тепер же нашим господарським рівнем, нашими побутовими культурними умовами ще богато ближчі до капіталізму, при чому відсталого і некультурного капіталізму, ніж до соціялістичного суспільства".

І хоч Троцького на конгресі нема, то цей лист як також його листи до політичних однодумців спричинили те, що „погребаний" троцькізм став осередком уваги кількох засідань конгресу. Троцькізмови присвячено окремий реферат, який виголосив Мануїльський. В ньому полемізував він з тезами Троцького та доказував, що вони меншовицькі, а тим самим контрреволюційні.

При тій нагоді не зашкодить пригадати, в чім лежить суть троцькізму. На думку Мануїльського лежить вона в таких твердженнях Троцького: а) перемога пролетарської революції в одній країні, коли її не підтримає світова революція, не може бути нічим іншим як короткочасним епізодом. „Безнадійним є думати, — пише Троцький в одній зі своїх праць — як доказує досвід історії та теоретичні міркування, що, наприклад, революційна Росія моглаб встояти перед консервативною Европою або соціялістична Німеччина моглаб лишитися ізольовано в капіталістичному світі;" б) звідси то й дійшов Троцький у своїх міркуваннях до теорії перманентної революції, до теорії про виключну диктатуру самого тільки міського пролетаріяту без селянства і накінець до того, щоби заразже всіми можливими засобами „робити" світову революцію, бо „без безпосередньої — як дослівно пише Троцький — державної підтримки европейського пролетаріяту робітнича кляса Росії не зможе тримати влади в своїх руках і перетворити своє тимчасове панування на довгочасну соціялістичну диктатуру".

Таким чином троцькізм не дає спокою комуністам, дарма, що Троцький нібито вже зліквідований. З реферату Мануїльського виходить, що не зважаючи на своє заслання Троцький всеж таки розвиває далі свою політичну діяльність та має богато ідейних прихильників серед комуністів.

Непевні перспективи мира.

Американець про пакт Келльоґа. — Без зміни постанов версайського трактату про кордони не може бути довготрівалого мира.

Визначний політик і державний муж Зединених Держав, делегат до Міжпарляментарного Конгресу, Фред Брітн, відомий творець американської фльоти, що серед великих труднощів та великої кампанії противників перевів свою програму морського зброєння Зединених Держав, мав на днях розмову з одним із представників европейської преси. В розмові насвітлив він своє становище до сучасних пацифістичних намагань та звязаних із ними мирових трактатів. Становище це характеристичне тим, що воно є немов холодним подувом суворого й тверезого політичного міркування, побудованого на реальних фактах — у гущу гарячих пацифістичних випарів, що в них поринули деякі провідні керманичі теперішньої світової політики. У мент підписування пакту Келльоґа й Міжпарляментарного Конгресу в Берліні, мають слова найвідповідальнішого сподвижника зброєнь неабияке значіння. А цікаві ще вони ще тим, що Фред Брітн є при

П. КОРЕНЕЦЬ.

У дівочім пластовім таборі.

Перед роками читав я російську повість — утопію, в якій зображено життя „людей-дітей' будучности", що живуть серед прекрасної природи під опікою своїх вихователів-„руководителів". У них день починається величавим гимном до бога-сонця, а проводять вони його безжурно і весело на ріжних забавах і руханкових вправах, бо про все їм потрібне дбають їх провідники, батьки народу. Саміж вони живуть у повній несвідомости свого стану, безжурним життям дітей, що мають дбайливих родичів.

Ця утопія пригадалася мені, коли я з кінцем липня ц. р. навідався до табору пластунок на Соколі біля Підлютого.

Там також життя починається вчасним ранком величавою піснею, перенятою патріотизмом і побожністю, та на око минає серед гри і ріжного роду забав. Одначе, коли йому трохи ближче приглянемось, то побачимо, що воно куди змістовніше, ніж тамто утопійне. — Правда, душею табору була його команда — з п. Навроцькою на чолі. Та пластунки не є тут так само, як у російській утопії несвідомими дітьми, що сліпо виконують волю своїх провідників-„руководителів", але вони є співтворцями свого власного життя. Доброта нашого Митрополита дала їм прегарне приміщення на високім збічу гори, що гордо здіймається над бистрою і буйно-дикою Лімницею. При його помочі дійшов Пласт до чотирох гарних домівок на своє приміщення, а наші народні установи і деякі приватні добродії запомогли своїми дарунками їхне господарство.

Все інше створили пластуни самі. Вони уладили свої домівки, самі ведуть апровізацію, самі дбають про лад, працюють у кухні, а при тім усім мають час не лише на руханку і забави, але і на ріжні умові заняття, як картографія, виклади, гутірки на ріжні теми: фахово-пластові, і національно-освідомлюючі, на співи відомих пісень, ще й на власну творчість, а саме: на повне гумору і життя, оспівування таборового життя. — Слід ще додати, що підготовку жіночого табору і його організацію переводить гурток старших пластунок, який у таборі творить т. зв. булаву. — На кожнім кроці тут бачимо, що це не діти, котрі живуть в якійсь вакаційній бурсі під рукою суворих „настоятелів", а молоді громадяне, що зібралися провести час і вчитись життя серед гарної природи, а при цьому підготуватися **до громадянського життя.** Бож між ними стрічав я „татові" і „мамині" доні, що покинули не менш гарні літниска і родину та присмаки маминої кухні, щоби жити таборовим життям і їсти пластову кашу. Вони добровільно, а нераз трохи перебоєм, за випрошеною волею-неволею батьків прийшли сюди і піддалися як-не-як, а твердій, таборовій дисципліні. Не тверда вона в тім розумінні, щоби твердою була рука, яка над нею тяжіла, та тверді вимоги таборового життя: раннє вставання, скромна, хоча достатна і здорова їжа, багато годин заняття, праця в кухні, сон у точно приписанім часі, взагалі весь день під згук обозної свиставки на протязі місяця перемінив життя у таборі не в забавку, а в поважну працю.

А проте це життя, як можна було на кожному кроці запримітити, не тяжіло нашим молодим пластункам. Це було **свідоме** підчинення своєї волі принятим добровільно обовязкам і правилам; тут була добровільна і охоча, а не вимушена дисципліна. Правда, був і „карний звіт" для тих, що провинились і він пригадував своєю формою військовий „рапорт", та поза тим не було ніяких кар, отже не страх держав у ладі тоту ріжнородну і численну (96 дівчат від 15 літ вгору) громаду, а почуття **повного підчинення себе обовязкам.**

Тут панував такий дух, що ми, — тимчасові гості не очікували ніяких привілеїв, а мимохіть піддавалися таборовим порядкам. Правда, п. Дарія Навроцька це вроджена провідниця таких таборів: її спокійна, рішуча і самопевна команда самі примушували до послуху. Вона держала міцно в руках той ворушкий, мов живе срібло, молодий гурт. Помагали їй у цьому вміла помічниця, пластунка душею і тілом обозна п. Цена Паліїв та гурток старших пластунок т. зв. булава — організаторки табору.

Друге, що мене незвичайно мило вражало, то **охота,** з якою ті вимучені цілорічною наукою діти віддавалися приписаній праці над своєю пластовою освітою, з якою повагою вони складали „іспити" перед часто не дуже старшими від себе товаришками. Тут можна було переконатися, що навіть у шкільний час, коли книжка так „не пахне", молодь можна до неї заохотити і без загрози двійки і це мене, старого педагога, дуже приємно дивувало. Третє це **сердечна товарискість,** яку можна на кожному кроці бачити, при заняттях, забавах, дискусіях, не виключаючи навіть поділу солодощами привезеними родичами, хоча як цінні були вони серед лісної глуші, де їх і за гроші не можна добути. А треба знати, що у таборі є дівчата з ріжних міст, ріжних шкіл і станів.

Далі слід підчеркнути **повну рівність:** усі мусіли не тільки одинаково виконувати всяку працю до миття посудини включно, але також усі здорові мусіли їсти ту саму їжу. Із повною приємністю пригладався я як „татові" і „мамині" донечки хласували з повним апетитом здорову, таборову страву з їдунок.

Тому, хто хоче привчити своїх дітей до громадянської дисципліни, якої вага лежить у добровільнім, свідомім підчиненню своєї волі принятим обвязкам і порядкам, **хто хоче вчити їх всякої не виключаючи фізичної праці,** виконуваної з охотою, **хто хоче їх виховати в принципах абсолютної рівности,** скромности у вимогах і життєвих потребах, **а при тім загартувати життям на лоні природи,** нехай їх посилає у пластові табори. Не треба лякатись, що вони там перестудяться, перетомляться, наразять своє здоровля, бо до того не допустить дуже дбайливий лікар д-р Щуровський, що не гірш мами дбає про здоровля дітей, поручених його лікарській опіці.

На кінець позволю собі висказати одно **побажання на адресу заможніших, а передовсім бездітних громадян:** щоби вони брали на своє утримання дітей, яких родичам і ця скромна оплата 50 зол. за чотиритижневий побут не дозволяє вислати дітей у табор. Квота для неодного невелика, а можна її навіть складати протягом року сплатами у „Верховній Пластовій Команді" у Львові при вул. Бляхарській 11. Цей обовязок могли би теж приняти на себе ріжні наші установи, а передовсім ті, що з вихованням молоді мають до діла. Вони сповнять тим важний обовязок супроти народу, котрому так часто не достає саме тих прикмет, в яких виховується молодь у наших пластових таборах.

Славсько, в серпні 1928 р.

ґім усім пацифістом. Правда, „поміркованим і практичним", а не навпаки як інші.

„Як представник Злучених Держав" — казав він — „и відповідаю за безпеку нашого буття, іншими словами: нашої закордонної торговлі — сильною та добре вооруженою фльотою, так само як ваш свідомий своїх обовязків батько родини про забезпечення від зломів і вогню. В одному й другому випадку не можна добачувати нічого спільного, як природного відруху самозбереження, що має на меті щасливе істнування".

„Не улягає сумнівам, що ніякий здорово думаючий чоловік не вірить у інші можливости війни, як лише оборонної. Проте так звані „стопроцентові пацифісти" закидають нам, що коли ми думаємо про оборону, **то тим самим мусимо мати на увазі свого противника, а обопільний настрій, що зроджується на такому підложу, є вже сам собою поважною небезпекою війни**".

„На мою думку річ не мається так але. Відносно Злучених Держав я є певний, що ані Англія, ані Японія не поважаться почати з нами війни. Але свою дорогою, таке переконання не може мені стояти на перешкоді рахуватися із всілякими можливостями, які належать до помістної хроніки в міжнародній політиці, тимбільше, що ми маємо найбільшу закордонну торговлю й найдовші торговельні шляхи".

„Я не виключаю можливости абсолютного мира в будуччині, але сучасними мировими пактами не зроблено ще нічого конкретного в тому напрямку. Не було ще і не буде випадку, щоби який нарід придержувався мирового договору в мент, коли входить у гру його життєвий інтерес. Сюди треба зачислити також пакт Кедльоґа, який тревалого мира ніяким робом запевнити не може. Головно Европа є ще далеко від справжнього мира. **Я є глибоко переконаний, що в Европі не може бути й мови про який-небудь природний і певний мир так довго, як довго не будуть усунені болячки версайського трактату та доки не будуть виправлені відповідно несправедливі кордони**".

Отсе слова одного з найчільніших мужів Злучених Держав. Його погляд цілком слушний, а притім дуже тверезий та безсторонний.

Перед шкільними вписами.

Родичам шкільної дітвори під увагу.

Бажаючи спинити приплив української сільської дітвори до всенародніх міських шкіл, шкільна влада зарядила вношення подань в справі принятти сільських дітей до державних шкіл міста Львова, які звичайно полагоджуються відмовно. Тому родичі підльвівських громад повинні негайно позаписувати свої діти до приватних всенародніх шкіл „Рідної Школи". Наука в них школах відбувається по плянам державних шкіл а крім того звертається велику увагу на навчання української історії, географії та літератури, на виховання в українському національному дусі та на практичний бік виховання. Шкільну оплату платять тільки ті, що можуть її платити. Незаможні одержують знижку або й цілковите звільнення від шкільних оплат, а зовсім бідні ще й допомогу в книжках, шкільних приборах, убранні та обуві, а навіть доживлювання. Школи „Рідної Школи" у Львові ось такі: Хлопяча й дівоча школа ім. Шевченка — вул. Мохнацького ч. 12. Хлопяча школа ім. Грінченка вул. Городецька ч. 95, Дівоча школа ім. Грінченка — пл. св. Юра ч. 5, Мішана школа ім. князя Льва — вул. Крупярська ч. 15 (на Личакові), Мішана школа ім. Короля Данила — вул. Жовківська ч. 62.

Родичі! Подбайте, щоби Ваші діти вписалися і ходили до рідної школи! Це Ваш святий обовязок!

КОНСУЛЬ СРСР ПРО „ТАРҐІ ВСХОДНЕ".

Львівська „Хвіля" помістила голоси консулів про „Тарґі Всходне". Консуль СРСР **Лапчинський** сказав: „Радянські республики докладають усіх сил, щоби поправити своє економічне положення після руїни, яку принесла за собою війна та господарка давнього режіму. Радянські республики стараються теж про це, щоби нав'язати торг. взаємини з усіми сусідними державами в інтересі широких народніх мас. До кожного явища, яке дає свідоцтво мирової творчої праці у наших сусідів, ми не можемо заняти іншого становища, як з правдивою симпатією. „Сх. Торги", яких метою госп. розвиток земель найближче під територіяльним оглядом положених біля Рад. України, котрі лучить із нею стільки органічних звязків, притягають нашу спеціяльну увагу. Прикро, що наслідком ріжних обективних перешкод рад. республики останніми роками не були заступлені на Торгах.

Бажаю успіху VIII. Сх. Торгам і висловлюю бажання, щоби в найближчому році участь рад. промислу і торговлі в Торгах була повна й активна".

„Слово Польске" подає такий погляд конс. Лапчинського про „Тарґі Всходне":

„Міжнародні ярмарки є одним із найбільших чинників у світовій економії. Тому теж СРСР надає їм величезне значіння та бере участь у цілому ряді таких торг. імпрез. На VIII. Сх. Торгах у Львові нема нашого відділу, бо цього року беремо участь у ярмарках у цих краях, де наші виступи зараховуються до традиції. На жаль, таких традицій у відношенні до Торгів у Львові ми ще не діждалися, хоч здавалося би, безпосереднє територ. сусідство і старі торг. звязки могли би це викликати, тимбільше, що обопільний інтерес промовляє за цим у дуже багатьох ділянках промислової продукції і сільського господарства. Одначе сподіюся, що в будуччині буде позитивно полагоджене питання нашої участи у Сх. Торгах, а в значній мірі сприятиме цьому управильнення торг. взаємин"

Останні вісти.

ЗАМКНЕННЯ КОНҐРЕСУ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ.

Львівська „Хвіля" повідомляє з Женеви за Жид. Тел. Аг.: В останнім дні нарад конґресу нац. меншостей вислухали реферату про культурну співпрацю нац. меншостей та ухвалили відповідні резолюції. Постановили зібрати бібліографічні матеріяли та видати статистичний підручник про меншости.

Перед замкненням конґресу предсідник д-р Вільфан у заяві зазначив, що колиб чув докладно текст української заяви, відчитаної на конґресі, був би перебив українському делеґатові Левицькому, бо ця заява суперечить принціпам конґресу нац. меншостей.

Після прощальної промови пресідника д-ра Вільфана замкнено 4. конґрес нац. меншостей.

„СУСІДИ СРСР НЕ МОЖУТЬ ВЯЗАТИСЯ ОБМЕЖЕННЯМ ЗБРОЇ".

В Женеві замкнено другу сесію спец. комісії для справ фабрикації зброї. В 16. уст. нового пакту відносної міжнар. конвенції признали одноголосно спец. становище Польщі й інших сусідів СРСР. Це третє з черги признання з боку вел. держав на терені Ліґи Націй, що сусіди СРСР не можуть бути нічим обмежені у свободі організування оборони держави без одночасного вязання такими обмеженнями та на тих самих умовинах з боку СРСР.

ЧЕМБЕРЛЕН УСТУПАЄ?

З Льондону повідомляють, що уступлення першого льорда адміралції Бріджмена є початком реконструкції теперішнього англ. кабінету. Кажуть, що Чемберлен не верне вже на становище міністра закорд. справ. Місце його займе міністр кольоній Амері.

КАТАСТРОФА ФРАНЦУСЬКОГО ЛІТАКА.

Згинув мін. Бокановський.

З Гуль виїхав на прогульку до Клермону фр. літак. На висоті 500 м. літак загорівся і впав на землю. Всі пасажири: мін. торг. Бокановський, пільот Ганен, техн. дир. воздухоплавства Лефранк, механік Відаль і обсерватор Віліс згинули. Найдено лише звуглені тіла.

По широкому світі.

Австрійський уряд проголосить амнестійний закон для вшанування 10-ліття республики.

В Ленінграді мали зліквідувати контрреволюційну організацію „Блакитний Інтернаціонал". 34 осіб арештованих.

Венізельос рішив почати мирні переговори з Анґорою, щоби полагодити всі спірні питання між Грецією і Туреччиною.

Вперше цього року зросла в Німеччині скількість безробітних: дня 15. серпня зареєстрували 648.000 осіб без праці себ-то на кілька тисяч більше, ніж два тижні раніше.

Між німецьким урядом і адміністрацією залізниць виринув конфлікт по причині збільшення цін їзди; окремий трибунал дозволив залізничій адміністрації підвосити ціни так, щоби річно було 250.003 міл. марок доходу.

НОВИНКИ

— Конфіскати. Останнє 195 ч. „Діла" заняло львівське староство гродське за передрук інтерву з послом Д. Палієвим, опублікованим у берлінському щоденнику „Дер Таг".

— **Чи хліб подорожіє?** Львівські пекарі протестують проти теперішніх офіціяльних цін на хліб і погрожують страйком, коли маґістрат не підвищить ціни на 8 сот. від одного кіля.

— **Віднова львівського ратуша.** Будівельний виділ рішив надати ратушеві естетичніший вигляд зверху і трохи підмайструвати його з середини. Жінка зі смолоскипом щезне, бо вся прибудівка на якій ця сентиментальна дама стоїть може завалитись. Є це остання особа з групи трьох символічних постатей, зліплених ще в 1881 р. у честь Франца Йосифа. Весь портал, що є пізнішим додатком до первісної будівлі розберуть. Льви з ґіпсу перед воротами покищо лишаться; може перероблять їх на камяні, щоби краще пильнували входу. Стару, обморгану вежу почнуть відновляти аж на другий рік. Коридори в ратуші вже на деяких поверхах перемальовані яснішою фарбою і завішено на них електричні лямпи, замісць газових. Артистична комісія погрожує, що навіть подвіря згодом буде викладене плитами, а посередині стоятиме камінний вазон, який взяли з недалекої „катедри". А може ще за якийсь час битиме там водограй на зразок еспанських замків? Добре було би, якби при нагоді всіх перебудівок не забули також і про вежовий годинник, щоби на ньому можна було прочитати годину, навіть вечером.

— **Нещастя в краю.** У Підкамені брідського повіту згоріло три доми. — В околиці Ряшева градова буря знищила поля та будинки на 100.000 зол.

— **Темна хроніка.** На залізничій станції в Загірю вломники забрали гроші з „огневої" каси. — Біля Городка Ягайл. убили на дорозі в суперечці мандрівного музику Ільва Марущака один з двох його товаришів; хто, досі невідомо. — Перед Ходоровом на шляху двох замаскованих бандитів ограбило корчмаря зі Суґрова.

— **Померли:** в Ленінграді найстарший російський математик Поссе, член Академії у 84 р. життя. — У Кіссінґені помер у 64 р. німецький віце-адмірал Маєр-Вальдек, що на початку світової війни боронив Кіяо-Чао. — Помер головний лікар паризьких шпиталів Койон, якому літак у леті зірвав голову.

— **Чи літак Амундсена?** Досі неперевірена вістка в Осльо, що будім-то найшли франц. літак „Лятам", на якому Амундсен і франц. летун Ґільбо вибралися на розшуки „Італії" на острови Люфотів.

— **Ріжні вістки.** 2-го вересня починається в Відні „осінній ярмарок", на якому вперше зорганізують виставку морських присмаків. — Америк. буджет за 1928-29 р. скінчиться дефіцитом 94 міл. дол. Буде це перший дефіцит Спол. Держав від війни. — Бувш. грецький премієр Скулідіс, що помер недавно в Атенах залишив більш 1 міліярда драхм. — У Ґенті радить міжнародній педагогічний конґрес. — В ночі на 26. серпня з Загребі відчули на протязі 36 секунд підземельні товчки. — Один з найбільших польських акторів Камінський занедужав в Варшаві. — З Тифлісу перевезли до московської вязниці адміністратора католицької церкви в Грузії еписк. Варідзе за контрреволюційну діяльність. — Помер бувш. румунський міністр Кантакузен від випадку з автом. — Італійська експедиція на верховини та шпилі Каракорум сходить униз, добившись бажаного успіху. — У Ню Йорку спеки дійшли до такої висоти, що 6 осіб померло. — Епідемія пропасниці, що вибухла в Греції перекинулась до Болгарії.

— **Рекорди.** Американські залізничники дійшли вже до такого стану добробуту, що на 100 бодай 50 має своє авто, а 44 радіо. — У Марсейлі на пароплаві „Пер Льоті" митні урядовці переловили 108 кільо опію вартости 70.000 фр. — Німецькі астрономічні обсерваторії з Сонненберґ і Бабельсберґу зробили нові знимки небозводу новими апаратами і ствердили, що є нових 347 зір. — 150.000 дол. дає Падеревському одна американська фільмова фабрика, щоби скомпонував музику до трьох „музичних" фільм.

— **Дрібні вістки з СРСР.** У Ленінграді почали організувати всесоюзну академію сільсько-господарських наук, до якої ввійде 10 всесоюзних інститутів. — 26-го серпня відкрили музей Шліссельбурської твердині; він відбиває три доби істнування цієї славної політичної вязниці: від Катерини до 1872 р., другий до 1905 і третій від 1907 до 1917 р. Є там портрети майже всіх політичних увязнених і дотичні документи. — У ленінградських високих школах відкриваються нові факультети: в університеті — хемічний, при інституті шляхів — фабрично-будівельний. — Управа горілчаної секції стверджує, що по приблизним обрахункам села в СРСР випивають до 40 міл. відер самогону. На самій Україні за 1925-26 р. на виріб самогону пішло більш як 3 міл. пудів цукру.

— **Цікаве явище.** На Виленщині, в селі Бевякові, грім ударив смертельно в молодого ковалі Войніша. Коли його ховали на цвинтарі, на бажання матері відчинили домовину і ствердили, що він живе, бо його тіло тепле. Лікарі догадуються, що є це якась дивна форма летаргу, що тріває вже кілька днів; серце не бється і всі познаки вказували би, що Войніш неживий, хоча на його лицівках появляються рум'янці.

— **Жінки і тютюн.** Справоздання англійського господар. комітету за минулий рік стверджує, що великий зріст продажі тютюну є в звязку з поширеним куренням між жіноцтвом. У 1914 р. в Анґлії виходило 2 фунт. 4 шіл. річно на особу на тютюн; в 1927 ця витрата зросла до 3 фунт. і 8 ш. У парі з наслідуванням мущин англ. жіноцтвом у першій мірі пішла мода — курити.

— **Протиавтова Ліґа.** У Льондоні основано перше товариство, якого члени обовязуються не купувати авт і не мати нічого спільного з автомобільним промислом. Його оснували дами. Товариство рішило купити острівець, де всі його члени зможуть відпочивати спокійно з далі від шуму авт. Таке товариство для боротьби з навалою авт має всі дані на успіх між нашими літниками на просторі Делятин-Ворохта, де табуни авт затроюють куравою чистий гірський воздух і вакаційний побут.

— **Пишуть нам з міста, що на зразок чужини відчинили на вул. Валовій ч. 7. „Палату Трикотажів" фірми М. Барт.** „Палата Трикотажів" на вул. Валовій ч. 7. стоїть під оглядом якости товарів і їх добору нарівні з Парижем. Ця нова станиця дає змогу всьому львівському громадянству користати з вибагливого вибору і доступних цін. Її девіза: „Великий оборот, малий зиск!" Бажаємо їй щасливого розвитку на користь усього львівського населення.

Театри.

Великий Міський Театр:

3-го с. 7·30 веч. „Паґаніні", оперета.

4-го с. 7·30 веч. „Казки Гофмана", оп.

5-го с. 7·30 веч. „Між ніччю і світанком".

Кіна.

„Аподльо": „Воєнні ... ". „Лев": „Лев монголів".

„Оаза“ (давн. „Байка“): „Перлина гарему“.
„Палас“: „Шпигуни“ Фріца Лянга.
„Фатаморгана“: „Царевич бавиться.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іларій Лев, студ. IV. р. прав, упокоївся дня 30. липня ц. р. в домі своїх батьків після короткої, важкої недуги у двайцятьдевятому році життя. В. И. П. 445 1-1

✝

За упокій душі
бл. п. Д-ра ЯРОСЛАВА
Кулачковського
першого директора „Дністра“
відправиться Богослуження в пятницю, дня 7. вересня 1928 р. о год. 8. рано в Церкві Успенія Пресв. Богородиці, на яке запрошує Дирекція Тов. „Дністер“ 449 1—1

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича.
Стрілиська Нові:
5.IX. Гейша.
5.IX. Вій.
Бібрка:
6.IX. Гейша.
7.IX. Вій.
8.IX. Сирітка Ася.
9.IX. Ой не ходи Грицю. 3—?

В Приватній Українській гімназії „Рідної Школи“ в Рогатині відкривається з біжучим шкільним роком гуманістичний відділ четвертої кляси, який буде ріжнитися від істнуючих гуманістичних гімназій тим, що наука латинської мови буде вестися від першої кляси, подібно як у клясичних гімназіях. Таким чином цей новий відділ буде ріжнитися від клясичного тим, що не буде в ньому грецки, зате буде поширена наука математики й природи, а рисунки будуть вестися всіх вісім років. — Кандидатів до нового гуманістичного відділу буде приймати Управа гімназії виїмково до дня 10. вересня: на письменні запити відповідь відворотною почтою (за долученням картки або значка на відповідь). — Управитель гімназії: **Чайковський.** 423 2—2

Чорноморці! За згодою Верховної Корпорації відбудеться в Станиславові Світочний Товариський Зїзд в днях 8. і 9. вересня 1928 р. До участи в зїзді зголошуватися негайно з залученням своєї адреси у Ком. Мирона Гавушевського, Угорники п. Станиславів. Комітовців очікує в суботу о год. 18. на звірці в Станиславові Комітет. 430 2—2

В дівочій учительській семинарії У. П. Т. у Львові, вул. Мохнацького ч. 12. приймається ще додатково учениці на всі курси. — **Управа семинарії.** 435 1—2

Загальні Збори Кружка Р. Ш. У. П. Т. в Коломиї відбудуться дня 21. вересня 1928 о год. 1. пополудни в салі Народного Дому зі слідуючим динними порядком: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів. 3) Звіт з діяльности Старшини: а) секретаря, б) скарбника, в) господаря, г) організатора. 4) Шкільні Звіти. 5) Звіт Контрольної Комісії. 6) Дискусія над звітами і уділення Старшині абсолюторії. 7) Вибір нової Старшини і Контрольної Комісії. 8) Вибір делегатів на Загальний Зїзд Р. Ш. у Львові. 9) Внески і запити. — На випадок недостачі комплету відбудуться Збори о годину пізніше при якомунебудь числі членів. — За Старшину Кружка Р. Ш. У. П. Т. в Коломиї **Богдан Левицький**, голова. **Михайло Обрізків**, за секретаря. 447 1-1

ПОЗІР СОКАЛЬЩИНА! З нагоди трийцятилітнього існування Філії Товариства „Просвіта“ в Сокалі відбудеться в неділю дня 16. вересня 1928. **Ювилейне Свято**, в якому повинні взяти участь усі українські Установи та усе Громадянство Сокальського та сумежних повітів. Програма свята: в год. 9.30 Полева Служба Божа на оболоні над Бугом; в год. 11.30 Святочна Академія (тамже) в програмою: а) Стеценко: Вкраїно Мати — збірні хори читалень повіту; б) Привітання Філії; в) Привіти від українських Установ; г) Національний гимн. — В год. 12.30 Похід вулицями міста; — в год. 3 (15). Народне гуляння (фестин), в часі якого відбудеться вистава під відкритим небом песи: „Невольник“, при ласкавій співучасти „Просвітянського Театру“. Ювилейні відзнаки, які є рівночасно картами вступу на „Народне Гуляння“ і виставу „Невольника — в ціні 50 сот. можна дістати в канцелярії Філії в Сокалі та Белзі і в усіх Читальних і Кооперативах повіту. Виділ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровск-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2 2481 11—?

УЧИТЕЛЬКА до учениць виділових шкіл потрібна сейчас. Найрадше така що моглаби уділяти і гри на фортепяні. — Зголошення: Теофілія Фітьо, Плугів ад Золочів. 433 2—2

САМОСТІЙНИЙ заряд дому і господарства у безженного священика або цивільного прийме бездітна, інтелігентна, господарня вдова в силі віку. — Ласкаві зголошення під „Праця“ до Адміністрації. 425 2—2

ЛІТНИСКО Зимна вода-Рудно, 10 км. від Львова є парцелі (парк) на продаж. — Інж. В. Манастирський, Львів, вул. Павлинів ч. 17. 426 2—3

ОКАЗІЙНО на продаж мужеське футро з шопів майже нове. Оглядати можна в робітні Вп. Пана Ференцевича, вул. Домініканська ч. 11/I. 408 3—4

ПРИЙМУ на мешкання учеників, кімната сонячна, вул. Скарбківська ч. 5. II. пов. число дверей 7. 413 2—2

ДО винайму для учениць вигідний, сонячний покій зі здоровим харчем при вул Ходоровського ч. 17/I. пов. у п. Дяднюк. 2—2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшо сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 113-?

ЗРЕДУКОВАНА старша учителька може обняти лекцію на селі з народніх шкіл на цілий рік і заопікуватися дітьми евент. ально також занятися зарядом домашньої господарки. — Зголошення слати на адресу: о. Михайло Осадца, гімназ. катехит, Броди. 448 1—2

ДВОХ до трох учеників найде вигідне приміщення враз з харчем і опікою. — Жураківська, вул. Сикстуська ч. 62. III. поверх. 444 1—1

ЗА попереднім надісланням 2·50 зол. висилаю портрет Т. Шевченка або І. Франка, артистичний, тканий на шовку. — А. Магура, Угнів — Uhnów. 442 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Присилайте передплату!

Подяка.

У тяжкім нещастю, яке постигло мене і моїх дітей, наче ясніші хвилини вибиваються ті моменти, котрі виявили велике співчуття людей, і охоту помогти нам перенести страшний удар. В першу чергу мушу подякувати Вп. д-р М. Долинському, котрий через цілий час хороби моєї Дружини докладав якнайбільших зусиль щоби ратувати хору. Не можу поминути мовчанкою того щирого відношення, яке виявив Директор повітового шпиталю Д-р Розен, приймаючи хору до шпиталю і опікуючися нею, далі секундар цього шпиталю Д-р Розенбавм. Мушу піднести також з подякою відношення сестер милосердя і шпитальної прислуги. — У часі недуги, як також і після її трагічного закінчення великою підтримкою було для нас те, що Родина Вп. Панства Долинських, Впр. о. Б. Попадюк, Вп. сенаторова Баранникова, Вп. Пані Маковеєва стояли біля нас завжди зі своєю радою і допомогою. Вп. Пані Маковеєвій особлива подяка за поміч у перших хвилинах після смерти дружини. — За провід похоронів складаю подяку о. Пароховї Попадюкові В., о. дек. П. Савріеві, о. Н. Фльорчукові, о. І. Коцюкові, о. І. Ганкевичеві, о. В. Лозовому, о. О. Боярському, о. І. Братковї, о. Н. Боклащукові і о. М. Фіголеві, надто о. В. Попадюкові за його тепле надгробне слово. Дякую учасникам хору за їх спів в часі похоронів. — Дякую Товариству „Сила“ за те, що занялося удадженим похорону. Рівнож складаю щиру подяку Вп. бароновій Туряну за квіти і за коні з возом для перевозу Покійної на цвинтар. Дякую також всім тим, що своєю участю причинилися до звеличання сумного обряду. При цій самій нагоді хай буде мені вільно подякувати всім тим особам, що своїми телеграмами, листами або й особисто старалися потішити мене і дітей і таким робом помогти двигнути тяжкий удар.

У Львові, дня 31. серпня 1928.
М. Галущинський.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.